

for Kontrassignatur. Jeg tænker her paa den Strid, som i Løbet af Sommeren har været ført med temmelig stor Varme om, hvorvidt de fratrædende Ministre ere ansvarlige for det Systemkiste, som Fratrædelsen foranlediger. Dersom det er den ærede Conseilspræsidents Mening, at dette er Tilfældet, er det ganske vist, at et Systemkiste ingensinde vil blive muligt. Der er vist Ingen, som mistænker den ærede Conseilspræsident for, at han har nogen personlig Tilbøjelighed til at vedblive at fungere i den Stilling, hvori han er; jeg i alt Fald har ikke den Mistanke. Jeg tror ikke, der er nogen særlig Tillokkelse for den høitærede Conseilspræsident derved, og naar han kan finde en personlig Insinuation i denne Tale om Magtstriden, er det altsaa ganske uberettiget. Noget ganske Andet er det imidlertid, at der meget vel kan strides om Magten og Principerne i Grunden, uden at den personlige Tilbøjelighed derved kommer til at spille nogen væsentlig Rolle. Den høitærede Conseilspræsident kom med en Yttring, et bøn mot maasse, eller hvorledes man nu vil betegne den, der Lød saaledes, at vor Frihed ikke var bleven bestaaen ved Grundloven af 1866, men at de, der sagde det, sammenblandede Friheden med Magtfordelingen. Dette er vist ikke u Wittigt sagt, men noget egentligt Argument ser jeg paa ingen Maade deri, og hvis man vilde søge efter den for dette Udtryk til Grund liggende Mening, vilde man efter min Anskuelse finde, at der slet ingen var deri. Det er jo nemlig Alle bekendt, at Friheden har baade en social, en borgerlig og en politisk Betydning. Ingen benægter, at den borgerlige Frihed er en Tilstand, at den ikke er nogen Magtbestemmelse, men derimod er det i lige saa fuldt Grad vist, at den politiske Frihed, hvis Grændser og Indhold bestemmes ved Grundloven, fra Ende til anden er Magtbestemmelse. Derom tror jeg ikke, der kan tvistes. Hvis jeg ikke var overbevist om, at den høitærede Conseilspræsident ingen nærmere Forbindelse havde med det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds (Dinesen), kunde jeg næsten fristes til tro, at han havde hele dette Tantesprog fra dette ærede Medlem, thi jeg har gjentagne Gange hørt den Forsnøielse at høre det Samme fra ham. Jeg er hver Gang bleven imponeret over den dybsindige og filosofiske Klang, der Lød gjennem disse Begrebsbestemmelser om Friheden og Magtfordelingen, men jeg tror, at denne Yttring, naar man ser nærmere paa den, ikke her det Indhold, som den synes at have. Den høitærede Conseilspræsident brugte et andet Udtryk, idet han sagde, at Folkethinget gjentagne Gange havde forkastet de „fornuftige“ Forslag, som vare blevene det forelagte. Ogsaa dette forekommer mig at være en noget, om jeg maa bruge det Udtryk, naiv Opfattelse, thi jeg ser overhovedet ikke, at der i Politiken kan være Tale om noget absolut Fornuftigt eller Ufornuftigt.

Det er klart, at Politikens Maal er at fremme Folkets Billie; lad Folket blive repræsenteret, paa hvilken Maade man vil, eller man opfatte dets Repræsentation, som man vil, saa er Maalet at fremme dets Billie. Om hvorvidt dets Billie er i Overensstemmelse med Fornuften eller ikke, vil hverken den høitærede Conseilspræsident eller vi kunne dømme. Den høitærede Conseilspræsident kan kun vide, hvad der efter hans Opfattelse er fornuftigt, og vi staa ganske paa samme Standpunkt. Jeg tror derfor, vi gjorde rettest i at opgive Taler om det absolut Fornuftige eller Ufornuftige i Politiken, thi det naae vi dog ingensinde. — Det er jo muligt, at det nu virkelig er Regjeringens ramme Alvor med dens Forsvarsforanstaltninger. Jeg tilstaaer, at man er bleven noget svækket i sin Tro dertil, thi man erindrer, at den 25de April blev fremkaldt ved et kongeligt Budskab, hvori Regjeringen med størst mulig Alvor udtalte: Det er ikke længer forsvarligt at udsætte Raabegyndelsen af disse Foranstaltninger, men dog saae vi, at de svandt bort og faldt. Tilliden til, at det virkelig er Alvor, er altsaa af Erfaringen bleven noget svækket; men det er jo, som sagt, dog muligt, at det nu vil blive ramme Alvor, og at det er Conseilspræsidentens Mening, at han vil staa og falde med, hvad der i saa Henseende er fremstillet som Forslag paa Finantsloven, at Regjeringen vil føre dem igjennem. Jeg kan da ikke sige Andet, end at jeg hilser dette med Tilfredsstillelse, thi vi ere da naaede ind paa den Vej, der med Nødvendighed maa føre os ud af Krisen, hvis det overhovedet — og jeg tvivler paa ingen Maade derom — er den høitærede Conseilspræsidents Alvor, at han under alle Betingelser vil staa paa Forsatningens Grund.

[†] **Sable.** De Bemærkninger, jeg skal tillade mig at fremkomme med, ere kun finantielle. For saa vidt som altsaa Udsættelse ikke skulde ønske at høre paa dem, da de muligvis kunne blive noget trættende og kjedelige, vil jeg henstille til dem, der ville konverfere, om de ville vælge et andet Sted at konverfere end netop her. Jeg opfatter Stillingen saaledes, at, hvad enten der er Overensstemmelse mellem den høitærede Regjering og Hvertallet i dette Løb eller ikke, saa har selve Folkethinget som saadant den Forpligtelse, aldig at lade nogen Rigsdagssamling gaa hen, uden at yde sit Bidrag til at gjøre Finantsloven saa god og nyttig for Folket, som den kan, og Finantsloven lader endnu meget tilbage at ønske i den Retning. Jeg har oftere tilladt mig at komme med den Slags Bemærkninger, og jeg har ogsaa hørt den Tilfredsstillelse, at nogle af dem efterhaanden ere gagne til Følge. En saadan, der kan ses af det forelagte Statsregnskabs, vil jeg tillade mig at omtale. Naar de staa op paa sidste Side, ville de se, at man der har gjort det